

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy óra 25 K Félévre 150 K
 Negyedévre 75 K Egész évre 300 K
EGYES PÉLDANY ÁRA: 1 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik hétfő kivételével minden nap

Felolós főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM

INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

A magyar párt

Ismét egy fontos és nagyhorderejű kijelentést tett a legelső magyar ember, az ország kormányzója Szentesen. Azt mondta Horthy Miklós, hogy nem ismer sem ilyen, sem olyan pártot, csak egyetlen egyet, azt, amelynek *magyar párt* a neve. Ennek az egyetlen pártnak van létjogosultsága, ennek van szerepe és hivatása az országban. Ebben a pártban kell tömörülnie mindenkinek, aki magyar, ebben kell tudását, képességét a haza oltárára áldoznia. Ez pedig nem ismer, csak egy felekezetet, azt, amely *magyar*, nem ismer, csak egy pártprogramot, azt, amelynek jelszava a *munka*. Ez a két szó, ennek a két szónak a fogalma fejezi ki a *nemzet jövőjét*.

Csak olyan felekezetnek lehet ma szerepe az országban, amely feltétel és alku nélkül magyar. Magyar minden ízében, minden vonatkozásában és minden hittételében egyaránt. Magyar akkor is, mikor magyarságáért üldözést és szenvedést kell kiállania, magyar akkor is, mikor nemzeti oltárának védelmére fegyvert kell fognia. Magyar a jószerecsényben, magyar a balsorsban egyformán. S ugyan melyik hífelekezetre lehetne ma azt mondani, hogy nem magyar? Akár a katolikus, akár a protestáns tábor nézzük, mindenütt megtaláljuk ezt az izzó, izig-vérig való magyarságot. E szempontból tehát nem tehetünk különbséget közöttük. S ha mégis teszünk, ez annak a jele, hogy kicsinyeskedők vagyunk, hogy annyi megpróbáltatás, gyálázat és szenvedés után sem tudunk az ősturáni átoktól szabadulni, nem tudunk a mindennapiasság párákódéből kiemelkedni. Pedig úgy kell lennie, úgy kell történnie, hogy ne csak kimondjuk a multtal való szakítást, de keresztül is vigyük. Be kell lépnünk, be kell kapcsolódnunk ebbe a Kormányzó által megjelölt magyar pártba és messze távol kell tartanunk mindennemű felekezeti féltékenykedést és torzsalkodást magunktól. Egyesült erővel, közös nemzeti zászló alatt kell felvennünk az örök harc fonálát mindnyájunk ádáz ellensége, a zsidóság ellen. Mely a felekezet köntösét csak megtévesztő álarca gyanánt öltötte magára, mely évezredek óta alattomos, tervszerint előkészített harcháhorut folytat minden ellen, ami keresztyén. Úgy kell lenni, ahogy a kormányzó, a nemzet feje és vezére mondja, hogy csak egyetlen egy felekezet legyen az országban, az, amely magyar.

De a pártok között is le kell dőlni, el kell tűnni minden válaszfalnak. Ami-

kor legsúlyosabb, legválságosabb idejé-
 éli a nemzet, amikor a lét és nemlét
 rettenetesen komoly kérdése áll fenye-
 gető rém gyanánt a nemzet előtt, akkor
 tragikusnál tragikusabb gondolat lehet
 csak pártpolitikát folytatni az országban.
 Amikor kívül is ellenség, belül is ellen-
 ség acsarkodik és fogát csattogtatja, nem
 vétkes könnyelműség és szántsándékos
 öngyilkosság-e pártprogramok alfáján
 és ómegáján civakodunk? Ugy kell
 lennie, hogy véget kell vetni a párt-
 vizálynak s egyetlen egységes nagy
 pártba kell tömörülnie és sorakoznia
 minden magyarnak, abba, amelynek
munka a programja. Nem szabad ma
 sem ilyen, sem olyan pártérdeknek ve-
 zetni és előtérbe jutnia, mert ma csak
 egy érdeke, egy célja és törekvése lehet
 minden politikai pártnak az országban:
 a haza talpraállítása és megmentése az
 életnek. S ebben a titáni feladatban csak
 egyetlen célravezető eszköz van: a munka.

Az önzetlen, becsületes, lelkiismeretes és
 alapos munka. Mely nem ismer sem agrár,
 sem merkantil, sem ipari érdekeket másként,
 mint ahogy az a haza nagy és szent érdekeinek
 megfelel.

Ez az egyetlen magyar felekezet s
 ez az egyetlen magyar politikai párt alkotják
 azt a főfőtényezőt, azt a főfőfeltételt,
 amely a nemzet jövőjének titka és alapja.
 Ha a nemzet tagjaiban, ha a magyarság
 egyetemében győzni tud végre a jobb
 belátás, ha a saját önös érdekeinket
 összeegyeztetni és alárendelni tudjuk
 az ország érdekeinek, akkor előbb-utóbb
 valóban csak egyetlen egy párt lesz
 Csonkamagyarországon: a magyar párt.
 Az, amely nem ismer más felekezetet,
 csak a magyart, nem ismer más politikai
 pártprogramot, csak a munkát. Ennek
 kell eljönnie mielőbb, mert ezen az
 egyetlen egy párton, e program megvalósításán
 mulik a nemzet jövője!

A zsidóság és a magyar kultúra

Bernolák Nándor nagy beszéde

A nemzetgyűlés mai ülése

Budapest, szept. 3. (Nemz. St. tel. jel.)
 A nemzetgyűlés mai ülését 11 órakor nyitja
 meg Szmracsányi György alelnök. Elnöki be-
 jelentés után áttérnek az egyetemi beiratkozások
 rendjéről szóló törvényjavaslat tárgyalására.

Szdeczky Lajos Magyarország kulturájá-
 ról beszélt és szóváltette azokat a tapasztala-
 tokat, amelyeket még Kolozsváron, mint egye-
 temi rektor szerzett. A törvényjavaslatot el-
 fogadja.

Vasadi Balogh György ellenzi a nume-
 rus clausust, s nem fogadja el a javaslatot.

Utána Bernolák Nándor szólalt fel. Szóvá
 teszi, hogy erre a javaslatra nem lett volna
 szükség, ha Magyarország az utóbbi 10 év
 alatt megtalálta volna a maga helyét. Szüksé-
 gesnek tartja, hogy az egyetemet visszaadjuk
 régi rendeltetésének és hivatásának.

A javaslat ezt a célt szolgálja. Abban a
 meggyőződésben fogadja el a javaslatot, hogy
 ez csak átmeneti időre szól. Magyarországnak
 rendkívüli állapotában rendkívüli eszközökre
 van szüksége. Szóváltja, hogy a tanári karnak
 nemzethűségi szempontból és erkölcsileg meg-
 bízhatónak kell lennie. A debreceni egyetem-
 nek is volt olyan tehetséges, tanult professzora,
 aki a felfordult viszonyok között elvesztette a
 fejét és elment Nagyváradba üdvözölni a ro-
 mánt királyt. Sándor Pál közbeszólására meg-
 jegyzi, hogy az illető tanár zsidó volt. A javas-
 latban nincs szó elnyomásról, hanem a magyar
 nemzeti eszmének ez az álláspontja van benne
 kifejezve, hogy a zsidóság létszámát csökkent-
 sék. Kimutatja, hogy 10 évvel ezelőtt a főiskolai
 hallgatók közül 45 százalék volt a zsidó, az
 alsó iskolákban 6 százalék volt.

Rámutat arra, hogy a zsidóság az orga-
 nizációs munkára törekedett, a közvetlen mun-
 kánál, a termelésnél nem látjuk sehol sem a
 zsidóságot. A középiskolákban 24 százalék a
 zsidó, az állami iskolákban 56, a főreáliskolák-
 ban 53 százalék. Szerelné, ha több lenne a
 zsidó nehéz testi munkás a könnyű szellemi

munkásnál. Ha azt nézzük, hogy a magyar
 irodalom degenerálódási folyamatát, megvetését
 a nemzeti tradíciónak, kik követték el, azt lát-
 juk, hogy itt is a zsidókról van szó s ezt is
 a zsidókra róhatjuk. Napról-napra kapja a
 leveleket, amelyekben azt írják, hogy ő a ke-
 resztyén kurzust nem támogatja, más oldalról
 meg azt írják, hogy nem elég liberális.

Mindezekre nem lehet mást felelnie, mint-
 hogy ő ahhoz tartja magát, hogy ő az igaz-
 ságot fogja szolgálni. Az egyetemi beiratkozá-
 sokra semmiféle egyetemi szervezetnek nem
 lehet befolyása. Ha minden téren az igazsá-
 gosság lesz érvényben, akkor valószínűs
 lesz ez a törvényjavaslat, amelyet elfogad.

Pető Sándor nem fogadja el a javaslatot.
 Elnök ezután felbeszéli a vitát s napi-
 rendi előterjesztést tesz, mely hevesebb vitát
 provokál. Ezután az ülés véget ér.

Apponyi és Andrássy a külpolitikáról

Budapest, szept. 3. (Nemz. St. tel. jel.)
 Az El-Sol spanyol lap munkatársa beszélgetést
 folytatott Apponyi Albert és Andrássy Gyula
 grófokkal. Apponyi a következőket mon-
 dootta:

— Örömmel látom, hogy a szövetséges
 államokban megindult egy ránk nézve kedvező
 mozgalom s kezdik belátni, hogy Magyaror-
 szág szükségképpen volt szövetségese N. met-
 országnak és most orientálódik az antant felé.
 Belátják, hogy egy erős Magyarország szük-
 séges az európai béke megvédelmezésére, de
 e cél elérése végett kell, hogy közös határa
 legyen Lengyelországgal s ezért vissza kell
 kapnunk a ruthén nyelvű megyéket.

Andrássy Gyula gróf kijelentette, hogy
 Magyarországnak az antant felé kell orientá-
 lódnia, anélkül, hogy ellentétbe jutna volt szö-
 vetségeseivel szemben.

A beszerzési csoport

II.

A magántöke a beszerzési csoport üzemében való elhelyezkedése mindinkább bonyolódottabbá tette a helyzetet, szinte azt mondani, egy érdekesítő közlélményes regény bontakozik ki a vizsgálók előtt, melyben a titkos, ismeretlen magántöke, mint egy pénzügyi burlingtoni jaguár felbukkant itt is, ott is, anélkül, hogy eredetét, kilétét kinyomozni lehetett volna, anélkül, hogy megállapítani lehetett volna, milyen haszonnal dolgozott a közszolgálati alkalmazottaknak kiutalt áruknál.

Megállapítást nyert, hogy ez a magántöke 1919. év szeptemberében vonult be csendesen, zajtalanul a pénzügyi palota helyiségeibe, tárt karokkal fogadva a csoport vezetősége által. Üzleti körébe vonta a sértéshust és szalonját, a sőt, a libahust és libaszirt, a rumot, a bort, a babot, a cukrot, az ecetet, a cipőt, a rizst, az olajat, a talpat, a tarhonyát, a dohányt stb., szóval zenitől nadirig mindent. Hogy ezen cikkeket mennyiért szerezte be a magántöke, arra vonatkozólag a vezetőség a felvilágosításokat megtagadta és így természetesen nem is volt megállapítható, hogy mennyi haszon mellett lettek ezen cikkek a csoport tagjainak kiosztva. 20-40-100-200 százalék haszonrészesedés mellett, azt csak azt tudja, ki a mezők lilomát ruházza és a közszolgálati alkalmazottakat táplálja. A csoport vezetőségének az álarc alatt jelentkező magántökevel történő megállapodásában csak egy kikötés volt, valamivel olcsóbban, mint a piaci ár. Ha tehát egyes cikkek a piac 100-200 százalékos üzleti haszonnal dolgozott, a magántöke korrektül járt el, ha 90-180 százalékos haszon mellett adta el áruait a csoport tagjainak.

Egy dologban látott a vizsgálóbizottság valamennyire tisztán és ez a dohány volt. Ez az ügy eléggé megvilágítja az egész képet. Méltóztassék jól figyelni.

A dohányjüvedék egy alkalommal 3214 kg. rostaalja török dohányt utalt ki a csoportnak 30 koronás árban. Amint azt mindenki igen jól tudja, a rostaalja török dohányt a csoport tagjai 150 koronás árban vették annak idejében a csoporttól. Kérdést intézve eziránt a csoport vezetőségéhez, azt a meglepő választ kapta az ötös bizottság, hogy ezt a 30 koronás 3214 kg. rostaalja török dohányt nem osztották ki a tagok között, hanem jól lehet az direkt a csoportnak utaltatott ki, a megjelenő magántöke vette át és rekonvencziós üzletek lebonyolítására fordította. Hogy ő mennyiért adta el és a befolyó összegből milyen áron vásárolta a rekonvencziós árukat, ahhoz a vizsgálóbizottságnak ismételtén semmi köze sincsen. Tehát hátrább az agarakkal ha érdeklődni merne bárki, mennyit nyert a rejtelmes magán töke ezen az üzleten, mely a beszerzési csoportnak átadott dohányból sarjadt ki. A kép azt hisszük eléggé plasztikus.

Ilyen és hasonló viszonyok között a kiküldött ötös bizottság teljesen meddőnek látta további működését. Nem tudott nyomára jönni, hogy az áruk nagy részét lebonyolító magán töke, milyen haszonnal dolgozik, sőt még azt se tudta megállapítani, vajjon a magántöke vállalkozása nem lép-e túl a tisztességes kereskedelmi hasznot, mert mikor ebben az irányban tiszta képet akart teremteni, maga az altruista csoport vezetősége mondott vétót a további kérdezősködéseknek, ehhez az ötös bizottságnak semmi köze, a földolog, hogy a magántöke által lebonyolított bruttó forgalom 5 százaléka a csoport pénztárába befolyt.

A legtárgyilagóbban gondolkodó ember előtt is nyilvánvaló volt, hogy itt valami nincsen rendjén. Miért titkolódik a magán töke, ha szándékai a csoporttal szemben korrektek voltak és miért nem szabad belenézni abba, hogy a magántöke mennyiért vásárolta a tagok részére a csoport egésze alatt kiváltott árukat, ha ez az üzlet a tisztességes kereskedői haszon határait nem lép-e túl és milyen különös érdeke van a csoport vezetőségének, hogy ezt a homályt saját presztizsével fedje és védje?

A vizsgálat eredményéről az ötös bizottság jelentést írt Hubert Ottó főispánnak, rá-

mutatva, hogy a csoport ügyeit csak hatósági beavatkozással lehet tisztán, világosan átvizsgálni, úgy semmi esetre sem, hogy minden fontosabb ügyre vonatkozólag a vezetőség a felvilágosítást megtagadja.

Ez két hónappal ezelőtt történt. Tudomásunk szerint az ötös bizottság által felvett jegyzőkönyvek kimerítő jelentés kíséretében fel is terjesztettek a pénzügyminiszterhez, sőt három ízben is megüregtetett a vizsgálat tovább folytatása, mindez ideig azonban semmi se történt.

Kinek vagy kiknek érdeke, hogy ez a homályos, rejtelmes kérdés ne tisztáztassék — nem tudjuk egy bizonyos. A kiküldött ötös bizottság elvégezte a maga kötelességét és éppen nem rajta mult, hogy a beszerzési csoportot alakító közszolgálati alkalmazottak a csoport belső kezeléséről tiszta képet még a mai napig se tudnak alkotni maguknak.

Ezen soroknak is az a célja, hogy a csoport tagjai lássák, hogy az ötös bizottság megtette a maga kötelességét. Kérte a közgyűlés összehívását, közgyűlés ma sincs; elakarja végezni a reábizott vizsgálatot tárgyilagosan, megfogták a kezét. Egy kétségtelen. Ezt az ügyet feltétlenül ki kell vizsgálni, ha azt akarják, hogy a közszolgálati alkalmazottak körében az annyira kívánatos megnyugvás helyreálljon és nagyon rossz szolgálatot tesz a köznek az, ki ebben a kérdésben a huza-vona, az elposványosodás kipróbált eszközeivel akar operálni. Sokkal nagyobb az elégtelenség, hogysen ilyen módon ezt a kérdést jégre lehetne tenni.

Most már közvetlenül a nyilvánosság előtt kérjük a csoport felügyeleti hatóságát, a pénzügyminiszter urat, hogy a legrövidebb időn belül a vizsgálat lefolytatását rendelje el, mert udjuk elképzelni, hogy főt is be ne látnák, hogy ez a helyzet tarthatatlan és a tisztviselők körében a mostani állapot csak az amugy is elkecseregett hangulatot teszi még kínosabbá.

Dr Iványi Béla,
Puskás Kálmán,

Lenchés István,
Reitz János.

Ravasz cseh fogás Károlyival

Bécs, szept. 3. (N. St. t. j.) A Reichpost hasábjain dr Baeran csehországi német képviselő leplezi a Károlyi Mihály gróf elleni merényletet s megállapítja, hogy az egész a cseh kormány meséje, melyet arra használt fel, hogy ártatlan és neki kellemetlen egyéneket a merényletben való részesség miatt letartóztasson.

Az orosz-lengyel háború

Lemberg elfoglalása — mese

Berlin, szept. 3. (N. St. tel. jel.) Az a hír, mintha Lemberget elfoglalták volna, valótlán. A Berliner Tageblatt értesítése szerint az oroszok a Lemberg körüli csatában vereséget szenvedtek és ennek következtében a déli Kárpátok frontja is megingott. A lengbergi döntést 3 napi elkecsereedett csata előzte meg. A lengyelek a visszavonuló orosz haderőt üldözik. Bécsi antant körökben az a hír érkezett, hogy az orosz haderő veressége következtében sokáig harc képtelen lesz.

A németek tiltakozása

Berlin, szept. 3. (Nemz. St. tel. jel.) A német kormány Varsóban tiltakozást jelentett be a határ megsértése miatt, amit a lengyel csapatok követtek el Kelet-Poroszországban.

Róma, szept. 3. (Nemz. St. tel. jel.) A Giornale d'Italia közli Simons német külügyminiszter nyilatkozatát, melyszerint, ha lengyel csapatok befészkelik magukat azon területre, amely még most is német, s folytatják a német semlegesség megsértését, a német kormány az antanthoz és moszkvai kormányhoz jegyzéket küld, s ha elégtételt nem kap, kénytelen lesz Lengyelország ellen katonailag fellépni.

Dicsőfi József temetése

A református egyház s az egész keresztyén magyarság nagy halottjának temetése a város közönségének imponáson megnyilatkozott osztatlan részvétele mellett tegnap délelőtt ment végbe. A végtisztességtételen résztvettek az egyházi és világi hatóságok fejei, az egyházkerület elnöke, az elhunyt helybeli és vidéki kartársai, az egyetem tanárai testületileg, az iskolák, az állami, megyei és városi hatóságok és hivatalok, a testületek, a tudományos és irodalmi társaságok küldöttségei és a nagyközönség felekezeti különbség nélkül, közte a pásztorukat vesztett hívők ezrei.

Már reggel 9 órakor kezdett gyülekezni a gyászoló nép, mely a szertartás kezdetére szorongásig megtöltötte a Nagytemplom boltosatos nagy csarnokait. A templom tornácában nyugodott koszorúkkal és virágokkal borított koporsóban a nagy Halott. Fennálló ének és a főiskolai kántus éneke után Csánky Benjámin ref. lelkész, egyetemi tanár bucsuztatta el nyájától az örökrelelő elszóltított, szeretett pásztor s vele imádkozott az egész meghatott gyülekezet, mely hosszú mevetekben kísérté el utolsó útján, a végállomásig: A Kossuth-utcai református temetőbe. Révész Imre fenséges szárnyalású, szivekbe markoló, költői szépségben és mélyen szántó gondolatokban gazdag beszéddel adta át az anyaföldnek azt, ami abból véletelt, vigasztalást merítvén és nyujtván azzal, hogy az Elköltözöttnek halhatatlan része: a ragyogó tiszta lánglélek továbbra is köztünk él. A meghatottságnak, a szívbeli gyásznak kristálytisza könnyei ragyogtak a hallgatóság szemében.

Az a veszteség, ami Dicsőfi József korai elhunytával a keresztyén magyarságot érte, nekünk külön is pótolhatatlan veszteségünk. A „Hajdúföld“-et kiadó nyomda vállalat nem csupán egyik igazgatósági tagját veszítette el Ő benne, hanem megalapítóját, s leglelkesebb és legodaadóbb hívét és támogatóját. A szerkesztőség tagjai és a vállalat minden egyes alkalmazottja nagyszívű, megértő pártfogóját veszítette, kinél a kérő szó soha süket fülekre nem talált. — Mi, akik közről ismertük Őt, tudjuk azt, hogy bár gyönyörű nyelvezettel beszélt, soha hazug szó ajkát el nem hagyta; bár szép pályát futott meg, soha az egyenes útról le nem tért.

Mi, tisztelői, barátai és hivei, örökre hálas szívünkbe zárjuk emlékezetét, mert igaz ember volt.

Mindenható Atyánk! Fogadd irgalmadba a Hozzád megtértet, mert Te tudod, aki a sziveket vizsgálod, Te tudod, hogy igaz fiad volt . . .

Szeretett, kedves Barátunk, ki pályádat megfutottad, az életnek harcát megharcoltad, nyugodj békével! Legyenek szépek siri álmaid! Almodd tovább, mit eddig együtt álmodánk: minden keresztyének egyességét és a keresztyén erkölcsökben megújuló erős, hatalmas, boldog Magyarországot.

Isten Veled! Isten Veled!

Görög csapatok Konstantinápolyban?

Bécs, szept. 2. (N. St. t. j.) Berlini lapok közlik az Osservatore Romana a Vatikán hivatalos lapja nyomán, hogy eddig meg nem erősített jelentések szerint Konstantinápolyt görög csapatok megszállották.

Katonaság a belgrádi városházán

Párisi jelentés szerint híftón kellett volna a belgrádi kommunista városi vezetőségnek hivatalát elfoglalnia, minthogy azonban a kommunisták a szokásos hivatali esküt letenni vonakodtak, a belügyminiszter eltiltotta az új vezetőséget a város ügyeinek vitelétől és katonaságot rendelt ki a városháza épületének védelmére.

HIREK

Kincses Kolozsvár

városba rándulnak le a magyarság rossz szel-
lemei: Hock János és Jászi Oszkár. Nyilván-
valóan nem azért, hogy vigasztalják, bátorít-
sák az oldh csizmától megrudosott magyar-
ságot, hanem hogy a keresztény Magyarország
elleni gyűlöletet próbálják meg elhínteni kö-
zöttük. Egy percig sem kételkedünk abban,
hogy erőlködésük hiábavaló lesz, s a mártir-
glóriát kérdemélt magyarság undorral fogja
kiebrudalni a szemérmellen pörzöröket, fáj mé-
gis a lelkünk, ha arra gondolunk, hogy „ma-
gyar” embereknek nevezett szélhámosok öcsárol-
hatnak, mocskolhatnak, piszkolhatnak büntet-
lenül bennünket a — saját hazánkban. Hock
János, a meghibbant agyu katólikus pap és
cimborája, a ravasz és számító zsidó-ideológus,
Jászi Oszkár, nem sokat fognak ártani nekünk
kincses Erdély fővárosában, de elszorul a szív-
ünk és ökölbe szorul a kezünk mégis, ha
eszünkbe jut, hogy a mi nemes törekvéseinket,
a mi szent ideáljainkat alig pár kilométernyire
tőlünk kényük-kedvük szerint pellengérezhetik
ki a haza átok gyandnt reánk küldött ellen-
segei... Csak az az egy reményünk, csak az
az egy vigasztalásunk marad meg számunkra,
hogy ez a gonoszság sem marad megtorlatla-
nul, s a Magyarok Istenének sujtó keze mi
előbb eléri a hazátlanul kóborló bitangokat...

— Szávay Gyulát újból megválasztották.
A budapesti kereskedelmi kamarai elnökség
választásánál újra megválasztották Szávay Gyulát
főtitkárnak.

— Mikor a direktorium utalványozott. A
debreceni vörösvilágban a proletárdirektorium
rendelkezőit a város vagyonával és nyakra-főre
utalványozott kisebb-nagyobb összegeket vál-
latoknak, intézményeknek, vállalkozóknak,
többek közt a kommunizált mentő-gyűlöletnek
is. A városi tanács utasította a számvevőseget,
hogy a direktorium által utalványozott össze-
gekről készítsen kimutatást és azt a tanács a
közgyűlés elé fogja terjeszteni. A direktorium
által utalványozott összegeket az állam aligha
fogja megtéríteni a városnak, legfeljebb a di-
rektóriumi tagok magán vagyonából lehet kár-
térítést követelni.

— Egy millió angol font a hadifoglyokért.
Londonból jelentik a Deutsche Allg. Zeitung-
nak, hogy a nemzetek szövetsége jelentést tett
közé, mely szerint a különböző államok kor-
mányai összesen egy millió font sterlinget (kb.
850 millió koronát) bocsájítottak rendelkezésre
a hadifoglyok hazaszállításának céljaira. Jelen-
leg Német- és Oroszországban, valamint Szi-
beriaiban és Turkesztánban még mintegy fél-
millió hadifogoly vár hazaszállításra.

— Vitézi telkek a debreceni huszároknak.
Békés-Gyuláról jelentik, hogy Almásy Dénes
gróf a vitézi telkek céljára a Békésgyula hatá-
rában levő birtokából 500 holdat adományozott
avval a kikötéssel, hogy elsősorban a volt deb-
receni 2. honvédszászrezred vitézei, amely ez-
rednek gróf Tisza István volt az ezredparancs-
nok, részesüljenek az adományból.

— Magyaránu fegyvercsempészet Ausztriá-
ból. Bécsből táviratozzák, hogy az enzesfeldi
fegyvergyárban magyaránu fegyver és lőszer-
csempészesnek jöttek a nyomára. Tegnap dél-
előtt a gyár vezetőségét, sok tisztviselőjét és
munkásait letartóztatták. A hatóságok eddig
mintegy 7 millió korona értékű fegyver- és lő-
szerhiányt fedeztek fel. Ezek jórészt a külföldre
csempészték ki. Az összes könyveket és leve-
lezéseket lefoglalták. További letartóztatások is
különbözön vannak.

— Megint egy kommunista. A bányai
csendőrség értesítette a debreceni rendőrséget,
hogy a cseh letartóztatták Treiber János,
debreceni vagongyári kommunista munkást,
kit gyilkosság miatt körözött a debreceni rend-
őrség. Kiderült, hogy ez a Treiber Ipolyágon
egy főúri kastély kommunizálásakor nagyértékű
holmit lopott. A cseh csendőrséget értesítették,
hogy a letartóztatott Treibert toloncolják Deb-
recenbe. Még nem tudni, melyik törvényszék:
a miskolci, vagy a debreceni fog-e Treiber
érett ítélni?

— Léghajón a világ körül. A párisi Excel-
sionnak jelentik Londonból, hogy a Zeppelin-
Társaság elhatározta, miszerint a jövő évben
egy új rendszerű Zeppelin-léghajóval körül-
utazza a földtekét.

— Halálozás. Vettük a következő gyász-
jelentést: Mély fájdalommal jelentjük, hogy a legjobb
anya, anyós, nagymama és rokon **ö. v. nyiradonyi
Varjassy Istvánné szül. Vértessy Zsuzsanna**
életének 67-ik, özvegyiségének 28-ik évében, folyó hó
3-án reggel 5 órakor, hosszas szenvedés után cse-
nesen elhunyt. A kedves halott földi részeit folyó hó
5-én délelőtt 11 órakor fogjuk a Vigkedvü Mthály-u.
45. számú házuktól, a református egyház szertartása
szerinti ima után, a Kossuth-utcai sírkertben örök
nyugalomra helyezni. Mely végtisztességétélre roko-
nainkat, barátainkat szomorú szívvel meghívjuk. Deb-
recen, 1920 szeptember hó 3. Aldás és béke drága
hamvaira! Gyermekai: Erzsébet férjével Konkoly Gé-
zával és gyermekeivel. István nejjével Hering Mártá-
val és gyermekeivel. Unokái: Konkoly Géza, Béla és
Jenő. Varjassy Mártha, István és Évike. Valamint szá-
mos közeli és távoli rokon nevében is. — A temetést
Gebauer K. és Tsa temetkezési intézet rendezi. Kos-
suth-u. 2, városház.

— Szeretetadományok a kórház részére.
A népjóléti minisztérium leirt a városhoz,
hogy készítsen kimutatást a városi közkórház
és egészségügyi intézményeinek felszereléséi-
ről és vagyoni állapotairól, amennyiben a köz-
jeljyöben a magyar egészségügyi intézmé-
nyek részére szeretetadományok várhatók a
külföldi államokból.

— Kéménytüz a kollegiumban. Csütörtökön
este 7 órakor könnyen veszedelmessé válható
tűz támadt az ős kollegiumban, mely ha az
éjjeli órákban tör ki, talán az egész épületet
elhamvasztja. A tüzet Molnár Béla tanítóképez-
dész vette észre. Epen az udvaron ment ke-
resztül, mikor nagy füstfelleglet látott felszállani
a keresztépület padlásáról. Nem vesztette el
lélekjelentését, hanem azonnal értesítette a kolle-
giumi őrséget és telefonált a tűzoltóknak, akik pár
perc alatt a kollegiumba érkeztek és a kolle-
giumi őrséggel együtt azonnal hozzálátottak a tűz
eloltásához. Félórai erős munka után sikerült a
tüzet lokalizálni és elfojtani. A rendőrség rész-
éről dr. Roncsik Jenő ügyeletes rendőrkapitá-
ny szállt ki ahelyszínre. Megindította a viz-
gálatot, melynek során kiderült, hogy csütörtök-
ön reggel a kollegium összes kéményein a
kéményseprők végeztek égetési munkákat. Való-
színű, hogy az égetés alkalmával egy a ké-
ménybe beépített gerenda tüzet fogott és észre-
véletlenül égett a késő délutáni órákig, mikor
belekapott a padlásra a többi gerendázatba.
Igy a tüzért nem vonható felelősségre senkisé.
A kár mintegy 8 ezer korona.

— A Jótékony Nőegylet folyó hó 12-én,
azaz vasárnap délelőtt 11 órakor évi rendes
közgyűlést tart a Nőegylet árvaházának helyi-
ségében Péterfia-utca 78. sz., melyre az egylet
választmányát, tagjait az írásbeli meghívók
mellőzésével ez uton tisztelettel meghívja az
Elnökség.

— Iskolai könyvek az összes helybeli
tanintézetek részére, papír és írószer, vala-
mint zeneművek a legolcsóbban Csáthy m. kir.
tudományegyetemi könyvkereskedésében kap-
hatók, Piac-utca 8. Telefon 296.

— Baross vacsora. Ma, szombaton este
a Baross Szövetség 8 órakor az Arany Bika
nagyszálló főemeleti kis hangversenytermében
társasvacsorát rendez, melyre ez uton hívja
meg tisztelettel levelező, rendes és partoló tag-
jait és b. családjaikat. — Az elnökség.

— Új bankfiók Debrecenben. A Magyar
Leszámitoló és Pénzváltó Bank ma nyitotta meg
ujjonnan berendezett debreceni fiókosztályát. Az
új fiókosztály a bankszakma minden ágával, tak-
aré- és folyószámla, lombard, váltó leszámi-
tolás, idegen pénzek, hitlevél-üzlettel, finansi-
rozásokkal stb. fog foglalkozni. Az intézet, mely
egyébként egyike az ország legszolidabb, leg-
régibb és legjobb nevű nagybankjainak, a fiók-
osztály vezető igazgatójával dr. Kisleődi Hollán
Miklós urat nevezte ki. Mellette Szántó Béla
és Vajda Lajos urak fognak a fiók üzleti és
adminisztratív vezetésében helyettesei gyanánt
rész venni. Az új bankfiókra jelentékeny szerep
vár Debrecen város közzgazdasági életében. A
Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank fiók-
osztályának helyiségei Kossuth-utca 8 szám alatt
vannak, a Kölcsonsegélyző egylet palotájában.

— Próbabál. Ma szombaton a Royal-ban.
Belépő-díj 10 kor. Kezdete 7 órakor. Tiszte-
lettel Schaff, táncitanító.

— A Tisza gyilkosság mai fargyalásán
Szurmay Sándort, a volt honvédelmi minisztert
hallgatták ki. Előadja, hogy október 31. este
feljött hozzá Friedrich István Turi Gézával, és
ott időzéstük alkalmával hallotta Tisza meg-
gyilkolását. Megálapítja, hogy október 31-én az
ő telefonja sem működött. Friedrichet jól is-
merte, mert parancsőtisztj: volt Uzsoknál.

— Forradalmi vádbiztos, aki még olvasni
sem tud. A proletárdiktatúrát jellemző egyén
állott ma a Nagy Kálmán elnökele a'alt álló
gyorsított ötös tanács előtt. *Killán* Ferenc 45
éves légszeesgyári szerelő, aki a kommün alatt
a III. számú forradalmi törvényszék vádbiztosa
volt, 3 rendbeli személyes szabadság megsér-
tése és 1 rendbeli orgazdaság „bűnlette miatt
ült a vádlotiak padján, mert mint forradalmi
vádbiztos, Kotor Józsefet, mivel a vörös had-
sereget szidalmazta, 15 napi fogházra, egy
ideiglenes próbarendőt a frontra való kikül-
désre, Goldstein Jánost pedig lopásért 1 és
félvi börtönre ítélte, azonkívül 1200 korona fi-
zetést vett fel jogtalanul. *Killán* az elnök kér-
déseire kijelenti, hogy bűnösnek érzi magát.
1917. óta tagja a vas- és fémmunkások szak-
szervezetének, amelyben később vezetőszerpet
is vitt. Kijelenti továbbá, hogy ő tiltakozott
a vádbiztosi kinevezése ellen, de Vágó Béla
direktoriumi tag azt mondta, hogy akkor Pestről
küldenek le idegen embereket. Eskor ő, nehogy
vérszomjas Nérokat küldjenek ide, bár mint
munkás ember nem érzett elég erőt magában
a feladatra, mégis elvállalta a vádbiztosi tisz-
séget. Egyébként a vádakban előadott cselek-
ményeket beismeri. A kihallgatott tanuk mind
bizonyították a vádat. A bíróság Mező Sándor
ügyész vádbeszéde után 1 évi börtönre ítélte
Killánt, amelyből azonban 5 hónapot kitöll-
tötnek vett. Az ítélet jogerős.

— Rendőri hírek. *Hajszá az ellopott gyer-
mek után.* A genfi rendőrség megkeresése a
debreceni rendőrség Landry Anna 35 éves,
Thomas August algiri születésű, genfi orvos
neje és Mandelberg Jaques, kievi születésű és
genfi lakos énekművész körözését rendelte el,
akik a genfi Paix nevű szállóból elloptak egy
Thomas Jean René nevű fiúcskát. A nyomra
vezető részére letétbe helyeztek a genfi rendőr-
ségen 10 ezer sveici frankot, mely összeg a
mi pénzünk szerint fél millió korona. — *Bal-
eset.* Kovács János gulyást a Pallag pusztán
egyik gulyabeli bika megsebesítette. Sérüléseivel
beszállították a közkórházba.

Kedves Vilma néni!

— A népbiztosok bűnpöre —

Budapest, szept. 3. (Nemz. St. tel. jel.)
A népbiztosok bűnpörének mai tárgyalásán
feltűnést keltő leleplezés történt. Az ügyész
bejelentése alapján kiderült, hogy több védő
állandó összeköttetést tartott fenn a Bécsbe
menekült kommunista vezetőkkel, akiket tájé-
koztattak és pénzt fogadtak el tőlük.

A mai tárgyaláson a védők közül csupán
néhányan jelentek meg. *Aczél* főügyész beje-
lentette, hogy az aug. 25-én a Bécsbe induló
hajón elfogtak egy Natonek István nevű em-
bert, akinél a megmotozásnál megtalálták Ágost-
ton Péter védőjének: dr. Nagy Mihálynak le-
velét. Az iratok között volt két levél, az egyik
Kedves Vilma néni, a másik *Kedves Zsófi* cím-
zéssel ellátva. Az első Böhm Vilmosnak, a má-
sik Kunfi Zsigmondnak szólt, amelyekben tu-
dósítják az itteni eseményekről s hogy „em-
berfeletti teletti erővel küzdünk a közös ügy
érdekében” a „Rabinovics szépen vallott, hogy
mindent Kun Béla egyéni műve volt”.

Blauner Mór az egyik védő beismerie
hogy 130 ezer koronát kaptak, minden védő-
ügyvéd 10 ezer koronát, 40 ezret pedig a
költségekre fordítottak. Nagy Mihály ujjab
pénzt kért.

A védők elismerik hogy pénzt kaptak, de
„nem tudták az eredetét”. Gonda Jenő kivéte-
level, akit az elnök többször rendreutasít, te-
mondanak a védelemről. Elnök ezután elren-
deli a meg nem jelent ügyvédek behívását.
Nagy György súlyos betegen fekszik, Nagy
Mihály megszökött.

— Tankönyvek az összes iskolák részére, rajztömbök, író és rajszerek, iskolai táskák olcsó beszerzési forrása **Antalfy** könyvkereskedése Szent-Anna és Varga-u. sarok.

— Táncestély f. hó 5-én vasárnap a Royalban este 8—12 óráig. Belépő díj vigalmi adóval 9.60 K. A **Szüreti mulatság** 12-én vasárnap lesz megtartva.

— Tánccsokola. Tudatom a szülékkel és tánckedvelőkkel, hogy az új tanfolyam folyó hó 6-án hétfőn veszi kezdetét a „Royal” táncteremben. Magánórák, különöscsoport a nap bármely szakában. Tiszviselők, tanulóifjúságnak kedvezményes tandíj. Tisztelettel ifj. Schaff János táncitanító.

Színház

Színházi és mozgószínházi irodák jelentése.

Ifjúsági oktató előadások az **Apollóban** ma szombaton kiváló műsorral mérsékelt helyárok. Előadások 4 és 5 óraker.

Canibár. Amerikai cow-boy kalandor történet. Bemutatja az Uránia. Előadások 6 és 8 óraker. Jegyelővétel.

Burlingtoni Jaguár IV. befejező rész. (Álarc nélkül) az Apollóban. Jegyelővétel. — Előadások 6 és 8 óraker.

Amerikai Pathé-film az Arany Bika moziban. A Fehér fogu álarcos második része izgalmas érdekfeszítő elejétől végig, a színeszék játéka kitünő. Előadások 6 és 8-kor. Jegyelővétel.

Ch. Percel Carola a táncitanítást szeptember 14-én kezdi meg.

Cukorjegyek kiosztása

A cukorközpont által a város részére kitűnt cukor az igényjogosultak részére fogyasztási jegyek ellenében, a megállapított adag szerint lesz kiosztandó.

A cukorjegyek kiosztása az illetékes lisztirodákban f. é. szeptember hó 6-án kezdődik és naponta d. e. 8—2 óráig tart. Minden igényjogosult személy egy darab cukorjegyet kap. A cukorjegyek után darabonként, vagyis személyenként 1 korona fizetendő. A 2500 koronán aluli jövedelemmel bíró háztartásokhoz tartozó személyek „első sorozatu”, a 25000 koronán felüli jövedelemmel bíró háztartásokhoz tartozó személyek pedig „második sorozatu” jelzéssel ellátott cukorjegyet kapnak.

A testületek cukorjegyeiket együttesen vehetik át.

A termelők cukorjegyei a Csapó-u. 15. sz. a. lisztirodában a „termelők lapja”-nak bemutatása mellett adatnak ki. A 20 kat. holdnál kisebb területű szántóföldön gazdálkodók és háztartásuk tagjai „első sorozatu”, a 20 kat. holdnál nagyobb területű szántóföldön gazdálkodók és háztartásuk tagjai „második sorozatu” cukorjegyet kapnak.

Mindenki tartozik cukorjegyet legkésőbb szept. hó 20-ig annál a kereskedőnél előjegyezteni, akinél cukorszükségletét beszerezni óhajtja. A kereskedők tartoznak a náluk vásárlásra beérkezett cukorjegyeket a lisztirodától nyerendő nyomtatványokon, az ott nyert utasítás szerint két példányban készítettő jegyzékbe foglalni s ezen jegyzék egyik példányát megőrizni, másik példányát pedig legkésőbb 1920 szept. 22-ig a lisztirodához (Csapó 15.) beküldeni, hogy az egyes kereskedők által vevők részére igényelt készlet megállapítható legyen.

Saját érdekükben figyelmeztetjük mindazon ellátatlanokat, akik valamely közvetlen cukor-ellátást élvező beszerzési csoportnak tagjai, hogy cukorjegyeiket ne a kereskedőknél, hanem a reájuk nézve illetékes beszerzési csoportnál (vasutasok a máv. élelmezési hivatalnál) jegyeztessék elő, illetve szolgáltatassák be, mert az illető csoport csakis a cukorjegyek bemutatása esetén tudja a jogosultat cukorellátásra előjegyezni.

Arról, hogy a cukorjegyek mikor, milyen adagra és milyen áron lesznek a kereskedőknél beválthatók, a helyi lapok útján fogjuk a közönséget tájékoztatni.

Rögzítélmelési ügyosztály.

ELSŐRANGU házikosztot

adok kihordásra és bentékezésre

Hatvan-u. 11. sz.

A hajduböszörményi kir. járásbiróság.

Pk. 1647—1920. szám.

Hirdetmény

A hajduböszörményi kir. járásbiróság közhírré teszi, hogy Ó Kiss Sándorné Rózsa Rózsa lakos részéről beadott kérelem folytán az 1877 május hó 7-én Hajduböszörményben Ó Kiss Sándor 2336 hsz. és néhai Kiss B. Juliánna szülöktől született és Rózsa Rózával nősült Ó Kiss Sándor hajduböszörményi lakos, aki 1914 aug. 1-én mint póttartalékos gyalogos Debreczenben a 3-ik gyalogezredbe bevonult és ahonnan előbb a szerb, később az orosz frontra került s ott megsebesült, kórházba került és felgyógyulása után 1916. évi szeptember 21-én egy menetszázaddal a román frontra ment, hol a 305. sz. népfelkelő gyalogezred századába lett beosztva. E beosztásban 1916. évi november hó 1-én részt vett Predealnál a románok elleni ütközetben, hol Láda Sándor és H. Varga Antal hajduböszörményi lakosok állítása szerint elesett.

Ezért nevezett holtánnyilváníttás iránt az eljárást a mai napon megindította és az eltűnt részére ügygondnokul Dr. Kovács Márton hajduböszörményi ügyvédet rendelte ki.

Felhívja a kir. járásbiróság az eltűnt és az érdekelteket, hogy abban az esetben, ha az eltűnt életbenléteiről, tartózkodási helyéről, halálának vagy eltűnésének körülményeiről, vagy a holtánnyilváníttás szempontjából, fontos egyéb körülményről, így különösen arról lenne tudomása, hogy az eltűnt a fentebb jelzett időn túl még életben volt, a hirdetménynek a hatóságánál történt kifüggesztésétől számított 60 nap alatt jelentse be a járásbiróságnál, mert ellenkező esetben, a bíróság az egyébként hirdetett tények alapján fog a holtánnyilváníttás kérdésében határozni.

Hajduböszörményben, 1920. évi augusztus hó 6-án.

Korondy Sándor sk.
kir. járásbíró.

KÉSZIT Központi szeszfordéket, Pálinkafőző üstököt
MENDLOVITS S., rézműves,
Nyirbátor Szabolcsm. □ Alapított 1890.

A hajdusoboszlói járás főszolgabírájától.

2053—1920. szám.

Pályázat

A hajdusoboszlói járás Földes községében üresedésben levő községi orvosi állásra pályázatot hirdetek.

Ezen állás javadalma a községi szabályrendeletben megállapított évi 2000 K fizetés, 400 korona lakbér, melyhez a községi tisztviselőket megillető családi pótlék, háborus és egyéb segély jár.

Felhívom a pályázni óhajtokat, miszerint kérvényeiket az 1908. évi XXXVIII. t. c. értelmében való képesítésük és eddigi alkalmaztatásuk, politikai magatartásuk igazolása mellett legkésőbb folyó évi szeptember hó 15-ig hivatalomhoz annál is inkább nyújtsák be, mert a későbbben érkezőket figyelembe venni nem fogom.

A választás napját későbbben fogom megállapítani.

Hajdusoboszló, 1920. aug. 21.

Dr. Pap Sándor,
főszolgabíró.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Két
kisebb leánykát teljes el-
látásra elfogad uri család.
Cím a kiadóban.

Varrógép
Singer gyártmány teljesen
új eladó. Bővebbet 12-4-ig
Simonyi-ut 21.

Házör. ó
nagy juhász kutyát el-
költözés végett jó helyre
átadnék. Ötvös 59.

Gazdálkodónak
alkalmas ház eladó. Cse-
mete-u. 6. sz.

FORGÁCS I.
műorás
Bádógos-u.

Számológép
teljesen jókarban, 4 soros
eladó. Cím a kiadóban.

Női
Kereskedelmi Iskola I-ső
és II-ik osztályába hasz-
nálható könyvek eladók.
Piac-u. 58. III. lépcső. II.
emelet 36.

Butorozott
szobát keresek, külön be-
járatut, lehetőleg a Szé-
chenyi vagy Kossuth-ut-
cán. Címet a kiadóba ké-
rek.

Férfi
cilinder kalapból alakított
női girádi kalapot. Piacz.
38. udvarban balra hátul.
Beliczay kalapos.

Koros Sándor
férfi-szabó üzletében Piac-u. 60.
Saját készítésű elegáns férfi
öltönyök kaphatók.

Boroshordók
és 12000 téglá egy hasz-
nált főzőkonyha és 2 nagy
tokos ajtó eladó. — Vár-
utca 8.

Cimbalom
igen jó hangu, pedálos
eladó. Hadházi-ut 12. I.
em. Árpád-tér.

Görögdinnye
kilogrammonként 60 fil-
lérért naponta kapható a
Macsi uradalom zöldség-
üzletében (Hatvan-u. 1.)
Kint a tanyában nagyobb
mennyiségben kapható —
ára klg-ként 30 fillér.

**Bélyeggyűjárs és véső-
intőzet**
PAULÓ I.
Batthyányi-u. 22.
Telefon: 1365.

Ondódon
Perec-dűlőben 5 hold föld
kiadó. Értekezhetni Imre
Margit Hajduhadház.

MOZGÓ BOCSKAY-TÉR

Holnap, vasárnap szept. 5-én

Hollók

Társadalmi dráma 4 felvonásban **És a fényes
kisérő műsor.** Előadások kezdete délután 3, 5,
7 és 9 óraker. Pénztárnyitás d. e. 10 óraker. —
Helyárok Páholy 10 K, Földszint 8 K, I. hely 6 K,
II. hely 5 K, III. hely 4 K.

A „Keresztény Fatermelő Szövetkezet” tagjai

Tűzifára

befizetéseket eszközölhetnek a Debreczeni
Első Takarékpénztárnál. Előjegyzéseket e hó
10-ig fogadok el. A tűzifa elosztása a jelent-
kezés sorrendje szerint fog eszközöltetni.

Polyánszky Orest tűzifa és szén-
kereskedő
Piacz-utca 58. Szoboszlai-ut 1. sz.
Telefon 181.

Zákány József

fuvarozási vállalata

PIACZ-UTCZA 43. SZÁM.

Császárszállási homoki ó és új

FAJ-BORAIT

hordószámra és leüvegezve ajánlja

CSANAK JÓZSEF

kereskedelmi részv.-társaság.

Jó karban levő ászok és boros
hordók eladók

Eladó birtok

Sámsoni uton aligállónál 100
hold prima föld Vass J-féle.
Értekezni Arany János-u. 57.